

Lausunto Helsingin kaupungin uuden kulkutauti-sairaalan meno- ja tulosäännön ehdotuksesta.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

*Helsingissä,
maalisk. 13 p:nä 1913.*

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 160.

Kirjelmässä lokakuun 24 päivältä viime vuotta on Terveystenhoitolautakunta Rahatoimikamarin tiedoksi lähettänyt laatimansa ehdotuksen kaupungin uuden kulkutautisairaalan meno- ja tulosäännöksi, joka sairaala, niinkään Lautakunnan tiedonannon mukaan, tulee tarkoitukseensa luovutettavaksi syyskuun 1 päivän tienoissa tänä vuonna. Sitten on Kaupunginvaltuuston lähetepäätöksessä marraskuun 2 päivältä 1912 Kamarin käsketty Valtuustolle antaa lausunto mainitusta ehdotuksesta, jonka Terveystenhoitolautakunta oli kirjelmässä lokakuun 23 päivältä Valtuustolle lähettänyt (Liitteet I ja II).

Asian valmisteleavassa käsittelyssä tehtiin ehdotus että, koska ehdotettu rahäsääntö erältä kohdista näytti liian runsaalta, Kamari, voidakseen seikkaperäisemmin tutkia ehdotusta, hankkisi lähettämillään henkilöillä tietoja tämänlaatuisten sairaanhoitolaitosten taloudellisesta järjestyksestä ja hoidosta Ruotsissa. Tämän johdosta Kamari sitten viime syyskuun 9 päivänä pitämässään kokouksessa päätti antaa Kivelän sairaalan ylilääkärin, professori Ernst Ehrnroothin ja allekirjoittaneen Reinin toimeksi tehdä opintomatka puheenalaisessa tarkoituksessa. Tämän tehtävän täytettyään ovat mainitut henkilöt antaneet Kamarille matkakertomuksen, joka tässä seuraa liitteenä III.

Esillä oleva ehdotus uuden kulkutautisairaalan rahäsäännöksi on, niinkuin Terveystenhoitolautakuntakin ehdotuksensa oheisessa kirjelmässä mainitsee, laadittu Marian sairaalan kulkutautiosastolla ja kaupungin tilapäisissä kulkutautisairaaloissa saavutetun kokemuksen perusteella.

Marian sairaalan toimitsijan antamain tietojen mukaan on laskettujen paikkain luku mainitussa sairaalassa noin 50, jota vastoin siellä todellisuudessa on ollut huomattavasti enemmän potilaita, joten todellinen potilasluku lienee laskettavissa keski-

määrin noin 80:ksi päivässä. Kulkutauteja varten luovutetuissa varasairaaloissa taas lienee sijoja 120 vaiheilla. Nykyään käytettävään sairassijain luku on siis n. 200 eli sama kuin uuden sairaalan varsinaisten sairassijain luku.

Välitöntä vertailua toiselta puolen Marian sairaalan kulkutautiosaston ynnä varasairaalan ja toiselta puolen uuden kulkutautisairaalan kustannusten kesken tuskin käynee toimittaminen, koska sekä kulkutautisairaalan että varasairaalan talousyynnä eräät muut menot ovat Marian sairaalan muiden osastojen kanssa yhteiset. Tässä kuitenkin annettakoon eräitä tietoja sairaalan rahasääntöjen kehityksen osottamiseksi uuden kulkutautisairaalan lisäksi tultua.

Marian sairaalan kulkutautiosaston lääkäreinä on rahasäännön mukaan 1 yllääkäri ja 1 assistentti, jota vastoin varasairaaloissa, nimittäin koleraparakeissa ja Hesperian sairaalassa, on ollut 3 vakinaista lääkäriä. Uuden kulkutautisairaalan rahasäännössä on: 1 yllääkäri, 1 alilääkäri, 1 vanhempi assistentti, 2 nuorempaa assistenttia sekä palkkio neuvottelusta kirurgisissa y. m. tapauksissa. Sairaanhoidon henkilökuntaan kuuluu rahasäännön mukaan 18 henkilöä kulkutautiosastolla ja 28 varasairaaloissa, jota vastoin niitä kulkutautisairaalassa olisi 61 (lukuunotettuina sairastosastojen siivoojattaret). Koko Marian sairaalan taloushenkilökunta on rahasäännön mukaan 58 henkilöä, joiden lisäksi kahdessa varasairaalassa on 8 henkilöä, siis yhteensä 66, jota vastoin ehdotuksen mukaan kulkutautisairaalassa yksin olisi 61 henkilöä. — Niinkuin sanottu, täysin vertailtavia numerolukuja kustannuksista ei ole esitettävänä, mutta huomautettakoon kuitenkin, että koko Marian sairaalan rahasäännössä on esimerkiksi vettä varten 9,500 markkaa, ehdotuksessa taas 12,000 markkaa, polttoaineiden vastaavat menosummat ovat 45,000 ja 30,000 markkaa, valaistuksen 15,000 ja 10,000 markkaa.

Niinkuin näistä tiedoista käy selville, osottaa kulkutautisairaalan rahasääntö eräiltä kohdin melkoista lisäennystä nykyisiin menosääntöihin verraten; erittäinkin kiintyy huomio sairaanhenkilökunnan lisääntymiseen. On valitettava, ettei Terveystaloutautakunta ole katsonut olevan tarkemmin perusteleminen rahasääntöehdotustansa, joten ehkä eräät epäilykset olisi saatu heti poistetuiksi. Ilmeistä on, että eräät menoerät, niinkuin polttoaineet, valaistus, vesi, kaasu y. m., jotka on ehdotettu tuntuvasti suuremmiksi Marian sairaalan rahasäännön vastaavia eräiä, eivät, mikäli kulkutautiosastoa koskee, ole tarkoin laskettavissa, ennenkuin on saatu tarpeellista kokemusta, sekä samaten että talousosasto, se kun on aivan uusi, vaatii aivan toisia rahamääriä kuin ennen. Moniainen eräin tarpeellisuudesta ehkä kuitenkin voi olla epäilystä.

Mitä taas ehdotettuihin palkkaetuihin tulee, näyttävät ne olevan pääasiallisesti samallaiset kuin Marian sairaalassa. Niiden täsmällistä laskemista ei kuitenkaan ole voitu toimittaa, syystä ettei luontoisetujen laskettu arvo tule rahasäännössä näkyviin. Tuollainen arvioiminen voisi kuitenkin olla mieltäkiinnittävä, minkätähden olisi erittäin toivottava, että se toimitettaisiin ja pantaisiin lopulliseen ehdotukseen.

Tämä eräissä kohdin esiintyvä menosäännön kohoaminen Marian sairaalalle vahvistettuun menosääntöön verraten ei kuitenkaan ole se, mikä Rahatoimikamarissa on herättänyt epäilyjä esillä olevaan ehdotukseen nähden. Päin vastoin on valmistauduttu siihen, että uuden suuren sairaalan lisäksi tulo varsin tuntuvasti kohottaa kaupungin vuotuisia sairaanhoitokustannuksia, vaikkakin toiselta puolen olisi toivottava, että nykyään kulkutautisairaaloiksi käytetyt väliaikaiset parakit voisi uuden kulkutautisairaalan valmistuttua lakkauttaa. Mikä syystä herättää epäilyjä, on, niinkuin Kamari kuluvaksi vuodeksi laatimassaan meno- ja tulosäännön ehdotuksessa lausuu, «terveyden- ja sairaanhoitomenojen miltei pelottava kasvaminen». Vastoin tätä on huomautettu (1912 vuoden kulunkiarviovaliokunta mietinnössä N:o 80 samalta vuodelta), että nämä menot välttämättä kohoavat suhteellisesti enemmän kuin väkiluku lisääntyy ja että viime vuosina suhteellisesti nopeammin kasvaneita terveyden- ja sairaanhoitokustannuksia ei käy pitäminen luonnottomana ilmiönä, vaan luonnollisena seurauksena kaupungin ja väestön kasvamisesta, ja tämän väitteen tueksi on myös esitetty vertailevia numerolukuja Tukholmasta. Onko tätä kohoamista katsottava luonnottomaksi vai ei, sitä seikkaa ei Kamarilla ole aihetta tässä yhteydessä tutkia, mutta Kamari pyytää, mitä eritoten kulkutautisairaalain menoihin tulee, viitata eräissä Ruotsin kaupungeissa olevain samallaisten sairaalain rahasaäntöihin, jotka esitetään tämän oheisessa liitteessä III.

Kaupungin sairaanhoitomenojen kohoamista valaistakseen rohkenee Rahatoimikamari esittää muutamia numerotietoja. Kaupungin vakinaisten sairaalain vuosimenot olivat rahasaännön mukaan:

Vuonna 1905

Marian sairaalan Smk 206,843: —

Vuonna 1913

Marian sairaalan	Smk	550,706: 50	
Kivelän sairaalan	“	409,295: —	
Humaliston sairaalan	“	75,625: —	” 1,035,626: 50

Jos tähän lisätään kulkutautisairaalan menot, noin 365,000 markkaa, nousevat näiden sairaalain vuotuiset menot umpiluvuin 1,400,000 markkaan.

Huomattava kuitenkin on, että kohdakkoin tulee lisäksi uusi sairaala, nimittäin Sipoon mielisairaala, jonka menosääntö on laskettu 210,000 markaksi (Pain. asiakirj. N:o 24 vuodelta 1909), sekä että Terveystalautakunta on tehnyt esityksen sairaalan rakennuttamisesta tuberkuloottisia potilaita varten, jonka sairaalan menosääntö tuskin on laskettavissa 200,000 markkaa vähemmäksi.

Päätöstä siitä, miten Marian sairaalan kulkutautiosastoa käytetään, sittenkun uusi sairaala on avattu, ei ole olemassa, enempää kuin varasairaalainkaan käyttä-

misestä, joita viimeksi mainittuja ei kuitenkaan ole tässä edellä otettu lukuun, mutta aivan todennäköistä on, ettei Marian sairaalan menosääntöä käy mainittavasti supistaminen. Edellä mainitun uuden sairaalan valmistuttua nousisivat kaupungin sairaanhoitomenot näin ollen vuosittain umpiluvuin 1,800,000 markkaan.

Tämä tulevaisuudenkuva se on, joka on aiheuttanut Rahatoimikamarin ottamaan tutkittavaksi, eikä vuosi vuodelta lisääntyvää sairaanhoitomenojen kasvamista kävisi hillitseminen; ja kun ennestään olevain sairaalain vuosimenoja tuskin käy vähentäminen, vaan ne päin vastoin osottavat ilmeistä pyrkimystä kohoamaan, on Kamarista näyttänyt toivottavalta, että ainakin uusien sairaalain menosääntöjä laatiessa noudatettaisiin mahdollisimman suurta säästäväisyyttä. Jotta tätä seikkaa kävisi mahdollisimman kaikinpuolisesti tutkiminen, on Kamari katsonut tarpeelliseksi etsiä esikuvaa siitä maasta, missä sairaanhoito-olot ovat likimittäin verrattavissa tšekäläisiin oloihin. Tämän tutkimuksen tuloksena on mietinnön oheinen selostus eräiden Ruotsin kaupunkien kulkutautisairaalain taloudenhoidosta, johon selostukseen Kamari pyytää viitata, mikäli menosääntöjä sekä muutoin taloudellista järjestelyä koskee.

Niinkuin tästä selostuksesta käynee selville, näyttää tšekäläisen uuden kulkutautisairaalain menosääntöehdotus olevan laadittu oleellisesti toisia periaatteita noudattaen kuin tuollaisten Ruotsin laitosten rahasäännöt. Erittäin huomautettakoon vakinaisen henkilökunnan lukuisuudesta, minkä ei käy katsominen johtuvan ainoastaan täällä käytetystä paviljonkijärjestelmästä, koska sellainen on käytännössä Tukholman kulkutautisairaalassakin suhteellisesti melko paljon vähemmällä kustannuksilla. Toinen silmäänpiستävä seikka on että Ruotsin sairaalain henkilökunta on ikäänkuin liikkuvampaa, sitä siirrellään osastosta toiseen kulloinkin tarpeen mukaan, joten se tulee voimaperäisemmin käytetyksi, mistä kaikesta johtuu, että sairaalat voivat työskennellä harvalukuisemmalla vakinaisella henkilökunnalla ja että niin käteisiä palkkamenoja kuin luontoisetujakin on voitu tuntuvasti supistaa. Tämän seikan valaisemiseksi rohkenee Kamari esittää seuraavan vertailevan taulukon erinäisten sairaalain menoista, henkilökunnasta, palkkaeduista y. m.

	Helsinki	Tukholma	Gööteborgi	Malmö	Upsala
Sairassijoja	200	460 ¹⁾	230	192	75
Lääkärejä, sääntöpalkkaisia	5	4	2	2	2
Sairaanhoitohenkilökuntaa, sääntöpalkkaista	61	39	?	13	5
Taloushenkilökuntaa, sääntöpalkkaista	61	33	?	?	8 (myös pesijättäret).
Menoja kaikkiaan umpiluvuin Smk .	365,000:—	400,000:— (1912).	167,000:— (1913).	142,000. — (1911).	95,000: — (1912).

¹⁾ Tähän tulee lisäksi 100 sijaa 3 koleraparakissa, joita myös voi käyttää muita kulkutauteja sairastavain potilaiden hoitamiseen.

	Helsinki	Tukholma	Göötepori	Malmö	Upsala
Käteispalkkaa ¹⁾ vakinaisille virkailijoille Smk	100,840: —	70,000: —	37,500: —	21,400: —	20,000: —
Sääntönäisiä luontoisetuja, arviolta Smk	92,600: —	60,700: —	?	?	?
Muita kustannuksia Smk	204,200: —	279,500: —	129,500: —	120,900: —	62,000: —

Tähän kuuluvain asiain edelleen valaisemiseksi annettakoon seuraavat numerotiedot sairassijain vuotuisista keskimääräisistä kustannuksista:

	Sairassijoja	Kokonaismenot Smk	Keskikust. sijaa kohti Smk
Helsinki	200	365,000: —	1,825: —
Tukholma	460	400,000: —	870: —
Göötepori	230	167,000: —	726: —
Malmö	192	142,000: —	739: —

Tämän laskelman johdosta väitettäne, että sairaalakustannuksia laskiessa ei ole pantava pohjaksi sairassijain lukua, vaan sairaanhoitopäivän keskekustannukset. Tähän kuitenkin käy huomauttaminen, ettei täläinen kulkutautisairaala kaiketi aina ole täynnä potilaita, sillä siinä tapauksessa se olisi liian pieni, koska se ei kykenisi vastaanottamaan lisäpotilaita.

Mutta vaikka ensiksi mainittu väite pitäisikin paikkansa, näyttää ehdotettu summa kuitenkin liian suurelta. Saatujen tietojen mukaan oli potilaitten keskimääräinen luku Tukholman kulkutautisairaalassa vuosina 1910 ja 1911 noin 270, Gööteporin noin 120, joten vuotuiset keskekustannukset potilasta kohti olisivat olleet:

Tukholmassa	Smk	1,480: —
Gööteporissa	»	1,370: —

jota vastoin keskekustannukset Helsingissä täyden potilasluvun vallitessa olisivat, niinkuin sanottu, Smk 1,825: —.

Niinkuin edellä mainittiin, ehdotetun menosäännön korkea loppusumma johtuu etusijassa lukuisasta palveluskunnasta, jota vastoin yksityisille virkailijoille ehdotetut palkat eivät näy olevan mainittavasti suuremmat kaupungin muiden sairaalain vastaavilla virkailijoilla olevia palkkoja. Sama on laita muiden menoeräin, jotka tuskin vielä ovat tarkemmin määrättävissä, ennenkuin sairaala on jonkun aikaa ollut toiminnassa.

Kun, niinkuin edellä lausutusta käynee selville, nyt ehdotetun menosäännön laajuus on omansa herättämään eräitä epäilyksiä, on Kamarista näyttänyt erittäin

¹⁾ Numeroluvut kohdistuvat samaan vuoteen kuin lähinnä edelliset tiedot.

suotavalta, että tämä asia ennen lopullista ratkaisua alistettaisiin asiantuntijain tutkittavaksi. Siihen nähden on Kamari, joka ei ole katsonut omaavansa tarpeellista asiantuntemusta sairaanhoitoalalla voidakseen esittää uutta ehdotusta puheenalaiseksi rahasäännöksi, tahtonut ehdottaa, että Valtuusto lähettäisi asian siihen komiteaan, joka on asetettu selvittämään kysymystä kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloudellisen hallinnon uudestijärjestämisestä ja jonka tulisi yksissä neuvoin Terveydenhoitolautakunnan kanssa tarkastaa esillä oleva ehdotus ja tehdä siihen tarpeellisiksi havaitut muutokset ja supistukset.

Edellä mainitussa kirjelmässään on Terveydenhoitolautakunta mainitsemiensa syiden nojalla lisäksi ehdottanut, että sairaalan ylihoitajatar ja toimitsija asetettaisiin toinen huhtikuun ja toinen kesäkuun 1 päivästä kuluvaan vuotta, sekä että heille vahvistettaisiin palkkaeduiksi: ylihoitajattarelle 125 markkaa rahapalkkaa ja 48 markkaa ruokarahoja sekä toimitsijalle 333 markkaa 33 penniä rahapalkkaa, kumpaisellekin kuukaudessa. Näiden virkailijain palkkaukseen, siksi kunnes sairaala avataan, tarvittaisiin niinmuodoin kaikkiaan 1,865 markkaa, minkä lisäksi tullee asunnosta, lämmöstä ja valaistuksesta maksettava korvaus. Kun näiden virkailijain toiminnan pitänee alkaa hyvissä ajoin ennen sairaalan avaamista, on Rahatoimikamari katsonut olevan esitystä puoltaminen, kuitenkin sillä ehdolla että viranpitäjät alistuvat virkoihin nähden vastedes ehkä tehtäviin muutoksiin.

Valtuuston lähetepäätöksessä tammikuun 4 päivältä kuluvaan vuotta on Kamarin myös käsketty antaa lausunto Terveydenhoitolautakunnan ehdottamasta täläläisen uuden kulkutautisairaalan sairaanhoitomaksujen taksasta, jonka ehdotuksen Lautakunta oli kirjelmässä viime joulukuun 12 päivältä lähettänyt Valtuustolle (Liite IV). Kun tämäkin kysymys tavallaan koskee sairaalan rahasääntöä, koska sairaalan tulot ovat sen varassa, on Kamari puolestaan katsonut suotavaksi, että edellä mainittu komitea saisi tilaisuuden lausua mielensä ehdotuksesta, sitä suuremmalla syyllä kun esillä olevalla kysymyksellä on periaatteellista merkitystä, koska, mikäli Kamarille on tunnettua, kehitys ylipäättään pyrkii siihen, että kulkutautipotilaille mikäli mahdollista tarjotaan maksuton hoito.

Edellä lausutun johdosta saa Rahatoimikamari kunnioittaen ehdottaa, että Herrat Kaupunginvaltuusmiehet päättäisivät:

vastamainittuun komiteaan lähettää esillä olevan ehdotuksen uuden kulkutautisairaalan meno- ja tulosäännöksi ynnä sairaalan sairaan-

hoitomaksujen taksaehdotuksen, jonka komitean tulee yksissä neuvoin Terveystoimikammarin kanssa tarkastaa ehdotukset sekä antaa asianhaaran vaatimat esitykset; niin myös

*antaa Terveystoimikammarin toimeksi ehdotetuilla palkka-
eduin asettaa sairaalaan heti ylihoitajatar sekä ensintulevan kesäkuun
1 päivästä toimitsija, sillä ehdolla että nämä virkailijat alistuvat vir-
koihinsa nähden vastedes ehkä tarpeellisiksi havaittuihin muutoksiin.*

Rahatomikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

K. Rein.

HELSINGIN
TERVEYDENHOITOLAUTAKUNTA

Helsingissä,

lokak. 23 p:nä 1912.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 183.

Hyväksyttäväksi ja vahvistettavaksi saa Terveystenhoitolautakunta kunnioittaen lähettää Marian sairaalan ylilääkärin, tohtori Max Björksténin yksissä neuvoin saman sairaalan toimitsijan W. Erikssonin kanssa laatiman ja Lautakunnan osittain muuttaman ehdotuksen uuden kulkutautisairaalan menosäännöksi. Menoerät on ehdotukseen pantu Marian sairaalan kulkutautiosastolla ja kaupungin tilapäisissä kulkutautisairaaloissa saavutetun kokemuksen perusteella eivätkä tässä kaivanne tarkempaa perustelua. Ainoastaan alempana lueteltuihin eriin nähden pyytää Lautakunta mainita seuraavaa:

Ylilääkärin palkan, joka Marian sairaalan kulkutautiosastolla on 5,000 markkaa, olivat herrat Björkstén ja Eriksson ehdottaneet 10,000 markaksi, mutta Lautakunta on sen alentanut 9,000 markkaan.

Näin huomattavaa korotusta on Lautakunta pitänyt perusteltuna, siihen nähden että ylilääkärillä on uudessa kulkutautisairaalamme tuntuvasti enemmän työtä kuin Marian sairaalan kulkutautiosastolla, ja pääasiallisimmin siihen katsoen että ylilääkäri, muutettuaan verraten etäällä sijaitsevaan kulkutautisairaalaan, ei voine mainittavassa määrin harjoittaa yksityistä lääkärintoimintaa, paitsi ehkä neuvottelevana lääkärimme, eikä hän myöskään saa korvausta antaessaan lääkärimmehoitoa tilapäisissä kulkutautisairaaloissa, jommoiset kuitenkin toivottavasti vastedes ainoastaan harvalukuisissa poikkeustapauksissa käyvät tarpeelliseksi, joten hänen siis täytyy tyytyä yksinomaan palkkatuloihinsa.

Samasta syystä on alilääkärin palkka ehdotettu verraten korkeaksi eli 6,000 markaksi.

Useimmissa sairaaloissa on, paitsi yli-, ali- ja assistenttilääkäriä, yksi tahi useampia amanuensseja, pääasiallisimmin sen johdosta että tuollaisten nuorempien lääkärien käyttäminen tulee halvemmaksi kuin vanhempain täysin valmiiden lääkärien. Herrain Björksténin ja Erikssonin laatimassa menosäännössä olikin ehdotettu kaksi amanuenssia, joilla yhteensä olisi palkkaa 3,600 markkaa. Mutta kun Marian sairaalasta saatu kokemus osoittaa, että näihin virkoihin vain toin tuskin saa hoitajia, poisti Lautakunta amanuenssivirrat ja pani niiden sijaan nuoremman assistenttilääkärinviran, jonka hoitajalle on ehdotettu palkaksi 3,000 markkaa.

Kulkutautisairaalan etäisen aseman johdosta käy ennemmin tai myöhemmin välttämättömäksi hankkia automobiili sairaiden kuljetusta varten. Menosääntöön on sentähden pantu 1,200 markan määräraha automobiilin ohjaajan palkkaamiseksi.

Mikäli on ilmoitettu, voitaneeko uusi sairaala luovuttaa tarkoitukseensa syyskuun 1 päivän vaiheilla 1913. Kuluvana vuonna tarvitaan niinmuodoin kolmasosa menosäännön määrästä sairaalan voimassapitoon. Tähän tulee kuitenkin lisäksi pari pienempää erää, nimittäin ylihoitajattaren palkka viideltä kuukaudelta 625 markkaa sekä hänen ruokarahansa samalta ajalta 240 markkaa ynnä toimitsijan palkka kolmelta kuukaudelta 1,000 markkaa, koska lienee tarpeellista asettaa nämä virkailijat, ylihoitajatar jo huhtikuun alusta ja toimitsija jo kesäkuun alusta, suorittamaan sairaalan avaamista varten tarpeellisia valmistelutöitä.

Edellä olevan johdosta saa Lautakunta kunnioittaen esittää

että Kaupunginvaltuusto vahvistaisi tämän oheisen menosäännön uudelle kulkutautisairaalalle, ja

sairaalan avoinna pitämiseksi neljän kuukauden aikana kuluvana vuonna myöntäisi 123,544 markan määrärahan, siihen luettuina sairaalan ylihoitajattaren ja toimitsijan palkat, edellisen huhtikuun 1 ja jälkimäisen kesäkuun 1 päivästä 1913.

Terveystenhoitolautakunnan puolesta:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Ehdotus Helsingin kaupungin Kulkutautisairaalan menosäännöksi.

1	Ylilääkäri, paitsi maksutonta asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa . Smk	9,000: —
1	Alilääkäri, paitsi maksutonta asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa . »	6,000: —
1	Vanhempi assistentti, paitsi maksutonta asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »	3,600: —
2	Nuorempaa assistenttia, paitsi maksutonta asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 3,000: — »	6,000: —
Palkkio neuvotteluista ja leikkauksista kirurgisissa ja korvataudin tapauksissa, arviolta. »		2,000: —
1	Ylihoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . »	1,500: —
9	Osastonhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 75: — kuukaudessa »	8,100: —
26	Alihoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 50: — kuukaudessa »	15,600: —
15	Yöhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 50: — kuukaudessa »	9,000: —
Ylimäär. sairaanhoito (m. m. hoitohenkilökunnan sairastumisen johdosta) »		6,000: —
18	Siivoojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25: — kuukaudessa »	5,400: —
1	Toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa »	4,000: —
1	Apulainen, palkkaa »	1,800: —
1	Taloudenhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »	1,500: —
1	Taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »	1,000: —
2	Keittäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 40: — kuukaudessa »	960: —
2	Keittäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 30: — kuukaudessa »	720: —
8	Palvelijatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25: — kuukaudessa »	2,400: —
1	Leipojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 30: — kuukaudessa »	360: —
1	Liinavaatevaraston hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »	1,200: —
Siirros Smk		86,140: —

	Siirros Smk	86,140: —
2 Ompelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
30: — kuukaudessa »		720: —
10 Pesijätarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin		
30: — kuukaudessa »		3,600: —
3 Ylimäär. siivoojatarta desinfiioimista varten, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25: — kuukaudessa »		900: —
1 Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa . . . »		2,400: —
1 Koneenkäyttäjäapulainen, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa »		1,800: —
3 Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin		
50: — kuukaudessa »		1,800: —
1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . »		900: —
1 Ovenvartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . . »		900: —
1 Portinvartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . »		480: —
9 Renkiä, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa kukin		
40: — kuukaudessa »		4,320: —
1 Yövartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . . . »		480: —
1 Desinfiioimislaitoksen esimies, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »		1,200: —
1 Autobiiliin ohjaaja, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa »		1,200: —
Sairashuoneiden desinfiioiminen, arviolta »		5,000: —
Lääkkeet, arviolta »		15,000: —
Sidetarpeet ja konekalut, arviolta »		3,000: —
Vaatteiden ja kaluston kunnossapito ja osto, arviolta »		10,000: —
170 potilaan ruoka, kunkin 1: 15 päivässä, arviolta »		71,357: 50
30 potilaan ruoka, kunkin 1: 60 päivässä, arviolta »		17,520: —
Lääkärien ja hoitajatarten, 54 henkilön ruoka, kunkin 1: 60 päivässä, arviolta »		31,536: —
Palveluskunnan, 66 henkilön ruoka, kunkin 1: 15 päivässä, arviolta . »		27,703: —
Polttoaineet, arviolta »		30,000: —
Valaistus, arviolta »		10,000: —
Vesi, arviolta »		12,000: —
Kaasu, arviolta »		3,000: —
Hevosten (5) elatus, arviolta »		3,000: —

Sekalaisia menoja:

Jää, arviolta »	1,300: —
Mattojen vahaus, arviolta »	1,300: —
Saippua ja suuda, arviolta »	6,200: —
Paperi, muste, kynät, päiväkirjat ja painatustyöt, arviolta »	3,000: —

Siirros Smk 357,756: 50

	Siirros Smk	357,756: 50
Ikkunälasit, arviolta	»	400: —
Lakaisuharjat ja luudat, arviolta	»	350: —
Klosettipaperi, arviolta	»	400: —
Nuohominen, arviolta	»	300: —
Postimerkit, arviolta	»	50: —
Puhelinmaksut	»	480: —
Automobiilin polttoaine ja korjaus, arviolta	»	600: —
Palveluskunnan kesälomasta johtuvat menot	»	4,700: —
	Yhteensä Smk	365,036: 50

Tuloja:

Potilasmaksuja, arviolta	»	15,000: —
	Yhteensä Smk	15,000: —

*Liite III.**Helsingin Rahatoimikamarille.*

Sittenkun Kaupunginvaltuusto lausunnon saamiseksi oli Rahatoimikamariin lähettänyt Terveystenhoitolautakunnan laatiman ehdotuksen täällä rakenteilla olevan kunnan kulkutautisairaalan rahasäännöksi, antoi Kamari viime joulukuun 9 päivänä pitämässään kokouksessa allekirjoittaneiden toimeksi erinäisillä Ruotsin paikkakunnilla tutustua tuolaisten laitosten taloudenhoitoon. Tämän johdosta ovat allekirjoittaneet viime tammi-kuun 12—24 päivänä tekemällään opintomatalla käyneet Tukholmassa, Upsalassa, Gööteporissa, Malmössä ja Kööpenhaminassa sekä tutustuneet sikäläisten kunnallisten kulkutautisairaalain järjestykseen, taloudenhoitoon, palkka- ja menosääntöihin y. m. tähän kuuluviin seikkoihin, ja saamme meille annetun tehtävän selostamiseksi esittää seuraavaa:

Tukholma. Täkäläinen kunnallinen kulkutautisairaala, joka sijaitsee kaupungin koillislaidassa, on rakennettu 1890-luvulla paviljonkijärjestelmän mukaan ja käsitti alkuaan 7 sairasosastoa, havainto-osaston sekä hallinto- y. m. tarpeelliset talousrakennukset, mutta on sittemmin laajennettu uusia rakennuksia teettämällä ja entisiä korottamalla sekä rakennuttamalla moniaita uusia paviljonkeja, niin että näitä nykyään on 14. Sairasvuoteita on 560, lukuunotettuina ne 100 sairasvuodetta, jotka ovat sijoitettuina kolmeen alkuaan kolerapotilaita varten aiottuun, mutta nykyään myös muunlaatuisten potilaitten hoitoon käytettävään parakkiin.

Potilaiden keskimäärä on viime vuosina jonkun verran vaihdellut, mutta lienee laskettavissa 40—60 %:ksi sairassijain luvusta.

Potilaiden keskimäärä oli:

vuonna 1910	235
vuonna 1911	308

Mitä sairas-paviljonkien käyttämiseen tulee, lienee huomautettava, että paviljongit eivät ole varatut määrätyn laatuista potilaita varten, vaan käytetään niitä tarpeen mukaan.

Sairaalan johtokuntana toimii terveydenhoitolautakunta.

Sairaalan lääkärikunta oli vuonna 1912 seuraava:

1 ylläkäri, samalla johtaja, palkkaa	Kr. 6,500: —
1 alilääkäri, paitsi kalustettua asuntoa, lämmitystä ja siivoamista . . .	» 2,800: —
1 amanuenssi, s:n s:n	» 2,000: —
1 korvalääkäri, ei sääntöpalkkainen	» 1,500: —

Nykyään on edellä lueteltujen lisäksi ylimääräinen lääkäri, joka saa palkkaa 2,000 kruunua sekä maksuttoman asunnon.

Päivystys on järjestetty siten, että itsekukin lääkäri on virantoimituksessa joka kolmas päivä, lukuunottamatta yllääkäriä, joka ei asu sairaalassa.

Lääkärikuntaan nähden ansainnee lisäksi mainitsemista, että Kunink. Majesteetin antamilla erikoisilla määräyksillä lääketieteenkandidaattien opetuksen järjestämisestä on saatu huomattava lisä eräitten kunnallisten kulkutautisairaalain lääkärikuntaan. Näiden määräysten mukaan ovat yliopistojen, Tukholman Karolinisen opiston ja Gööteporin korkeakoulun lääketieteenkandidaatit ennen lisensiaattitutkinnon suorittamista velvolliset palvelemaan kuukauden kulkutautisairaalassa. Mainittujen määräysten johdosta palvelee Tukholman kulkutautisairaalassa 4 sekä Upsalan, Gööteporin ja Malmön kulkutautisairaloissa itsekussakin 2 kandidaattia mainitun ajan. Heille antamastaan opetuksesta saavat asianomaiset yllääkärit valtiolta korvausta Tukholmassa 2,000 sekä muissa kaupungeissa 1,000 kr. vuodessa. Mainitut kandidaatit, joille voidaan antaa erinäisiä lääkärintehtäviä, niinkuin sairasraporttien laatiminen y. m., eivät saa minkäänlaista palkkiota, vaan ainoastaan maksuttoman asunnon ynnä siivoamisen, jota vastoin heidän on ruuastaan maksettava 60 kr. kuukaudessa.

Sairaanhoitohenkilökunta oli vuonna 1912 seuraava:

8 sairaanhoitajattarta, paitsi asuntoa lämpöä ja ruokaa, kukin 660: — .	Kr. 5,280: —
12 sairaanhoitajatarapulaista, kukin 300: —	» 3,600: —

Edelleen on rahasăännössä:

Sairaanhoitohenkilökunnan lisäämiseksi	» 2,400: —
Sairaanhoitajatarapulaisten palkanparannukseksi	» 300: —

Ylimääräisiä sairaanhoitajattaria oli puheenalaisena vuonna 19 (lukumäärä kuitenkin vaihtelee jonkun verran), joiden lisäksi sairaalassa palveli 10—12 sairaanhoitajataroppilasta.

Sairaanhoitajatarapulaisilla ja ylimääräisillä sairaanhoitajilla ei ole sääntönäisiä luontoisetuja, mutta terveydenhoitolaetakunta on oikeutettu heille myöntämään asunnon lämmön ja ruuan.

Niinkuin edellä olevista tiedoista näkyy, ei sairaalassa ole ylihoitajattarta, vaan ovat hoitajattaret, jotka vastaavat Helsingin sairaalain osastonhoitajattaria, välittömästi yllääkärin alaiset ja on heillä itsekullakin apunaan 5—6 henkilöä (sairaanhoitajatarapulaisia, oppilaita tahi ylimääräisiä sairaanhoitajattaria) ja toimittavat he itsenäisesti sairaanhoidon kukin osastollaan, jakaen toimet eri henkilöjen kesken, joiden myös on toimitettava yöpäivystys ja siivoaminen. Yöhoitajattaria enempää kuin siivoojattariakaan ei sairasosastoilla ole. Osastonhoitajattaret, vielä vähemmän apulaiset, eivät ole vakinaisesti asetettuina millekään määrätyle osastolle, vaan siirretään heidät osastosta toiseen tarpeen mukaan.

Taloussosaston rahasääntö on seuraava:

1 Emännöitsijä, paitsi asuntoa, lämpöä ja ruokaa	Kr. 660: —
1 Keittiönjohtajatar, s:n s:n	» 660: —
1 Pesunjohtajatar, s:n s:n	» 500: —
1 Toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa sekä istutusmaata	» 2,880: —
1 Koneenkäyttäjä ja desinfioitsija, s:n s:n	» 1,600: —
1 Konttorikirjuri	» 2,000: —
1 Koneenkäyttäjäapulainen, paitsi asuntoa, lämpöä ja ruokaa	» 660: —
1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja istutusmaata	» 960: —
1 ensimmäinen renki, paitsi asuntoa, lämpöä ja ruokaa	» 600: —
1 ensimmäinen renki, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja istutusmaata . . .	» 800: —
1 Portinvartija, naispuolinen, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	» 480: —
6 lämmittäjää, kukin 540: —	» 3,240: —
4 renkiä, kukin 480: —	» 1,920: —

Näiden lisäksi on rahasäännön ulkopuolella asetettuina 1 keittäjätär, 7 ylemmän ja 2 alemman palkkaluokan keittiöapulaista sekä 2 siivoojatarta hallintohuoneiston ja lääkärin asuntojen siivoamista varten.

Muut henkilökunnan palkkausmenot olivat:

Palkankorotukset	Kr. 7,830: —
Saarnaaja	» 900: —
Kesäloman hankkimiseen	» 400: —
Taudinaikaisten viransijaisten palkkaamiseen	» 600: —
Kustannuksia erikoisesta avustuksesta, virka-avusta y. m. s.	» 12,000: —

Henkilökunnalle luontoisetuina maksettavat palkat on laskettu seuraaviin määriin: asunnot 7,400: —, lämpö 1,460: —, sääntönäinen ruoka 17,500: —, muu ruoka 17,000: — *)

Käteispalkat nousevat niinmuodin kaikkiaan seuraaviin määriin:

Lääkärit	Kr. 12,800: —
Sairaanhoitohenkilökunta	» 11,580: —
Taloushenkilökunta	» 14,460: —
Muut palkkamenot	» 10,930: —
	<u>Kr. 49,770: —</u>

*) Viimeksi mainittu erä tarkoittaa ylimääräisen palveluskunnan, virantoimituksessa olevain kandi daattien y. m. ruokaa.

Jos tähän lisätään luontoisetujen laskettu arvo, nousevat palkat 93,130 kruunuun. Tukholman kulkutautisairaalan muut kustannukset ovat seuraavat:

Katujen puhtaanapito	Kr.	1,200: —
Kaluston osto ja kunnossapito	»	15,000: —
Polttoaineet ja valo	»	50,000: —
Puhtaanapito ja vaatteiden pesu	»	13,200: —
Painatustyöt ja konttoritarvikkeet	»	1,500: —
Potilaitten ruoka	»	65,000: —
Lääkkeet, seerum, kulutustarvikkeet	»	19,500: —
Hautauskustannukset	»	400: —
Kuljetuskustannukset ja sekalaiset menot	»	1,840: —
Kunnossapitotyöt	»	20,000: —
		Kr. 187,640: —

Sairaalan kokonaismenot olivat 1912 vuoden rahasăännön mukaan 285,260 ja 1911 vuoden rahasăännön mukaan 256,200 sekä tilinpäätöksen mukaan 255,249 kr.

Tulot laskettiin 1912 vuoden rahasăännössä 30,400 kruunuksi, josta määrästä oli sairasmaksuja 30,000 kr. 1911 vuoden rahasăännössä oli tulot edellytetty 28,500 kruunuksi, mutta todellisuudessa ne nousivat kr. 51,233: 24.

Sairaalan muusta järjestyksestä mainittakoon seuraavaa:

Potilaat kuljetetaan sairaalaan sen omilla vaunuilla (ne ovat yksinkertaisia, puusta tehtyjä ja huuhdellaan joka kuljetuksen jäleltä), joita on kaikkiaan 5. Erään yksityisen ajurin kanssa on tehty sopimus kuljetuksen hoitamisesta. Näinä päivinä on *yksi* automobiili hankittu sairaalaan potilaiden kuljetusta varten. Yksityistapauksissa kuljetetaan potilaita yksityisten ajoneuvoissa, vieläpä raitiovaunuissakin. Sairaalalla ei ole ainoatakaan hevosta käytettävänä potilaiden kuljetukseen.

Ruoka y. m. tavarat kuljetetaan sairaalan alueella käsirattailla tahi käsivoimin; raidelaitteita ei sairaalan alueella ole.

Tarvikkeiden hankinnan sairaalaan toimittaa yleensä terveydenhoitolautakunnan ostokomitea, erittäinkin paljottaistavarain, semmoisten kuin lihan, maidon, kankaiden ja eräiden polttoaineiden. Muut tavarat taas hankitaan siten, että sairaalan hallitus välittömästi tekee hankintasopimuksen halullisten henkilöjen kanssa ja tavarat toimitetaan sairaalaan, joten laitos pääsee niitä kuljettamasta sekä ylläpitämästä siihen tarvittavaa henkilökuntaa ja juhtia.

Yleisarvosteluna sairaalan taloudenhoidon järjestyksestä käynee sanominen, että sairaala toimii verraten harvalukuisella vakinaisella henkilökunnalla, jonka työkykyä käytetään sangen suuressa määrin. Erittäin ansainnee huomauttamista se seikka, että sairaanhoitohenkilökunnan voi tarpeen mukaan siirtää osastolta toiselle, mikä tuntuvasti lisää työtehoa. Edelleen lienee huomattava, että eräitä virkailijoita, joita yleensä on

Suomen sairaaloissa, ei puheenalaisessa sairaalassa ole ensinkään, sekä että moniaita eri tehtäviä annetaan samoille henkilöille, joten ei ainoastaan käteispalkkoja ole saatu vähenemään, vaan myös luontoisetuja, niin asuntoja kuin ruokaakin, on voitu tuntuvasti säästää.

Upsala. Kulkutautisairaala on vuonna 1906 rakennettu kaupungin ulkolaitaan ja käsittää 3 sairaspaviljonkia, joista yksi on tarkastuspaviljonki, sekä tarpeelliset talous- y. m. rakennukset. Sairassijoja on 75, niistä kaupungin käytettävänä 50 sekä, erityisen välikirjan nojalla, Upsalan läänin käytettävänä 25.

Sairaalan hoito ja hallinto on erikoisen hallituksen toimenä. Sairaalan ylilääkärinä ja kaupunginlääkärinä toimii nykyään sama henkilö.

Päivittäinen keskimääräinen potilasluku on sairaalan olemassaolon aikana paljon vaihdellut, liikasijoituksesta, vaikka ei tosin ylen suuresta (vuonna 1910 oli suurin päivittäinen potilasluku 118) ainoastaan 26 potilaaseen, joka keskimäärä oli vuonna 1908.

Henkilökunta oli 1912 vuoden rahasaännön mukaan seuraava:

1 lääkäri	Kr. 1,800: —	
1 apulaislääkäri, paitsi asuntoa ja ruokaa	» 2,400: —	4,200: —
1 hoitajatar sairaspaviljongissa, paitsi asuntoa ja ruokaa	» 550: —	
1 s:n, s:n, s:n	» 500: —	
2 hoitajatarapulaista, s:n s:n, kumpikin 216: —	» 432: —	
1 hoitajatar tarkastuspaviljongissa, paitsi asuntoa ja ruokaa	» 500: —	
Ylimääräiset hoitajattaret ja sairaanhoitoapulaiset, arviolta	» 3,000: —	4,982: —
1 emännöitsijä, paitsi asuntoa ja ruokaa	» 750: —	
1 keittäjätär, s:n s:n	» 420: —	
1 keittiöapulainen, s:n s:n	» 240: —	
1 s:n, s:n s:n	» 216: —	
4 silittäjää, s:n s:n, kukin 180: —	» 720: —	
1 koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, polttoaineita ja valoa	» 1,000: —	
1 vahtimestari, s:n s:n	» 1,350: —	
Siivoamisapu.	» 150: —	5,146: —

Käteispalkkain summa on siis 14,328 kruunua, johon määrään tulevat lisäksi luontoisedut, joiden arvoa ei kuitenkaan ole mainittu vahvistetussa rahasaännössä, minkätähden paikkakunnan oloihin perehtymättömän on mahdoton niitä tarkoin arvioida. Henkilökunnan ruokaan nähden kuitenkin huomautettakoon, että sitä varten on rahasaäntöön pantu 7,700 kruunua eli 7,000 päivältä kultakin kr. 1: 10.

Muista menosääntöön pannuista määrärahoista, jotka yleensä ovat arviomäärärahoja, mainittakoon seuraavat:

Kalusto ja sen kunnossapito sekä palovakuutus	Kr.	3,000: —	
Potilaiden ruoka, à 1: 10 päivässä	»	17,600: —	
Lääkkeet, sidetarvikkeet	»	3,000: —	
Lämpö ja valo	»	10,000: —	
Vesi	»	1,000: —	
Toimituskustannukset (kuten painatustyöt, puhelinmaksut y.m.)	»	1,100: —	
Sekalaiset menot (puhtaanapito, jää, pesutarvikkeet y. m.) .	»	6,472: —	42,172: —

Lisäksi tulee:

Kiinteistöjen kunnossapito ja palovakuutus	»	1,100: —	
Istutukset ja puutarhan hoito	»	1,000: —	2,100: —

Koko menosääntö nousee 67,600 kruunuun, lukuun otettuina erinäiset satunnaiset määrarahat, niinkuin kulkutautipotilasten kuljetusvaunun osto y. m.

Tuloja on laskettu olevan 31,600 kruunua, josta määrästä on läänin maaseudulta olevain potilaiden hoidosta tulevaksi korvauseksi laskettu 29,500 kruunua. Kaupungin myöntämä määräraha on 36,000 kr.

Sairaalan menosäännön arvosteluna mainittakoon, että se ylilääkärin mielestä on liian korkea.

Göteborgi. Kulkutautisairaala, joka sijaitsee kaupungin ulkolaidassa, on rakennettu paviljonkijärjestelmän mukaan ja käsittää 6 yleistä sekä yhden yksityispaviljongin, tarkastuspaviljongin sekä hallinto-, talous- y. m. rakennuksia. Sairassijoja on 230. Yleiset palviljongit eivät ole aiotut määrätyn laatuista potilaita varten, vaan sijoitetaan niihin tarpeen vaatiessa erilaisia kulkutautipotilaitakin.

Sairaalassa hoidettujen potilaitten päivittäinen luku oli keskimäärin:

vuonna 1910	118,6
» 1911	127,7

Henkilökunnan palkat nousivat 1913 vuoden menoarvion mukaan seuraaviin määriin:

1 ylilääkäri	Kr.	4,000: —	
1 apulaislääkäri	»	3,000: —	
1 komisarius	»	3,000: —	
1 ylihoitajatar	»	800: —	
Hoitajattaret, keittiö- ja muu taloushenkilökunta	»	16,000: —	26,800: —

Muut menoerät olivat seuraavat:

Ruoka	Kr. 37,000: —
Polttoaineet ja valo	» 17,000: —
Pesu sekä pesijätärten palkat ja ruoka	» 5,000: —
Vesi	» 1,500: —
Lääkkeet ja seerumi	» 8,000: —
Kaluston ostoon	» 4,000: —
Potilaiden kuljetus	» 2,000: —
Sairaanhoidon kulutustarvikkeet	» 4,000: —
Puhtaanapito ja desinfioiminen	» 3,000: —
Konttoritarvikkeet, painatustyöt ja puhelinmaksut y. m.	» 2,000: — 83,500: —

Tähän tulee lisäksi rakennusten ja kaluston kunnossapito, 9,000 kr.

1913 vuoden koko menoarvio päättyy 119,300 kruunuun.

Tilien ja vahvistetun rahasäännön mukaan olivat menot

vuonna 1910	Kr. 126,473: 66
» 1911	» 124,703: 63
» 1912	» 117,000: —

joihin rahamääriin myös on luettu rakennusten, istutusten y. m. kunnossapito.

Henkilökuntaan nähden mainittakoon lisäksi, että osastohoitajattaria on 8, joiden alaisina on 2 vakinaisesti asetettua, koulumatonta sairaanhoitajatarapulaisia. Nämä viimeksi mainitut voidaan, samoin kuin Tukholman kulkutautisairaалassakin, siirtää osastolta toiselle. Erityisiä siivoojattaria ei ole. Ylimääräisiä sairaanhoitajattaria asetetaan tarpeen mukaan.

Lääkäreistä on ainoastaan alilääkärillä asuntonsa sairaalassa, mutta hiljattain on ylimääräinen lääkäri tehnyt esityksen, että hänellekin valmistettaisiin siellä asunto ja että muutoinkin palkkaetuja parannettaisiin.

Yleensä pidettiin menosääntöä jossain määrin liian niukkana sekä henkilökunnan lukumäärään että palkkaetuihin nähden.

Sairaalan tulot ovat olleet:

vuonna 1913 tuloarvion mukaan . . .	Kr. 10,000: —
» 1912 rahasäännön mukaan . . .	» 7,000: —
» 1911 tilien mukaan	» 12,342: 50
» 1910 » »	» 8,110: 25

Malmö. Kulkutautisairaala, joka rakennettiin vuosina 1906—1908 ja maksoi noin 740,000 kr., sijaitsee kaupungin eteläisessä ulkolaidassa samassa ryhmässä kuin kaupungin yleinen sairaala, ja käsittää 8 rakennusta, nimittäin 2 suurta sairaspaviljonkia, hallinto-

rakennuksen, tarkastus- ja eristyspaviljonkeja y. m. Sijoittamalla kulkutautisairaala yleisen sairaalan läheisyyteen on saavutettu suuri etu, kun on päästy teettämästä erityistä keittiö- ja pesulaitosta sekä asettamasta niitä varten palveluskuntaa.

Sairaalassa on kaikkiaan 192 sairassijaa, niistä toisessa sairaspaviljongissa 78 ja toisessa 90 sekä eristys- ja tarkastuspaviljongeissa kumpaisessakin 12. Viimeksi mainitun paviljongin ei kuitenkaan katsottu riittävän tarpeisiin.

Vuonna 1911 oli sairaalan rahasääntö seuraava:

Palkat	Kr.	15,300:—
Ruoka	»	17,500:—
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	»	3,000:—
Muut sairaanhoitokustannukset	»	1,000:—
Lämmitys	»	9,000:—
Valaistus	»	5,000:—
Vesi	»	800:—
Pesu ja puhtaanapito	»	3,500:—
Uusi kalusto ja pitotarvikkeet	»	1,500:—
Kaluston kunnossapito ja kulutustarvikkeet	»	500:—
Sekalaisia kustannuksia	»	3,000:—
		Kr. 60,100:—

Tähän tulee lisäksi kiinteistöjen kunnossapitoon 2,500 kr. Koko menosääntö nousi siis 62,600 kruunuun.

Huomattava on kuitenkin, että rahasäännössä lasketut menoerät on vuoden varrella tuntuvasti ylitetty, sillä todellisuudessa oli menoja kr. 101,641:47. Enimmia ylitetyt määrät olivat: ruoka 19,495:43 sekä uuden kaluston osto 6,979:86 kruunulla.

Lääkäri- ja sairaanhoitohenkilökunnasta mainittakoon:

- 1 ylilääkäri,
- 1 alilääkäri,
- 1 ylihoitajatar, samalla toimitsija,
- 4 osastonhoitajatar,
- 8 sairaanhoitajatarapulasta,

joilla kaikilla, ylilääkäriä lukuunottamatta, on maksuton asunto ja ruoka sairaalassa.

Mainitun sairaanhoitohenkilökunnan lisäksi palvelee kullakin osastolla yksi sairaanhoitajataroppilas. Sekä osastonhoitajattaret että apulaiset ovat vakinaisesti asetettuja osastoilleen.

Taloushenkilökunnasta mainittakoon erittäin, että sairaalan talouden hoitaa ylihoitajatar, joka siis myös on toimitsijana. — Sairaspaviljonkien siivoamisen toimittavat, samoin kuin Tukholman kulkutautisairaалassakin, apulaishoitajattaret ja oppilaat. Hallintohuoneistojen ja lääkärinasuntojen siivoamista varten on kaksi siivoajatarta.

Kööpenhamina. Vaikkei kuulunutkaan meille annettuun tehtävään, kävimme kuitenkin myös Kööpenhaminan kulkutautisairaалassa. Tämä Blegdamshospitalet niminen

aitos on rakennettu vuonna 1878, jolloin se käsitti noin 120 sairassijaa, mutta myöhemmin on lisäksi rakennettu parakkeja. Tarpeen vaatiessa laitetaan lisäsijojä telteihin, jotka käyttämästä lakattua puretaan ja puhdistetaan jälleen käytettäväksi tarpeen vaatiessa. Sairassijain suurin luku sairaalassa parakkineen ja telttineen on noin 500. Tilivuonna $\frac{1}{4}$ 1911— $\frac{31}{3}$ 1912 oli päivittäinen keskimääräinen potilasluku 345. Tämän lisäksi on käytettävänä jokin määrä kulkutautipotilaitten sairassijojä kaupungin sotilaslasaretissa, jota paitsi lavantautia, hinkuyskää, rokkoa, koleraa ja punatautia hoidetaan Öresunds hospitalet nimisessä kaupungin sairaalassa.

Kunta saa valtiolta korvausta 2 kr. sairaanhoitopäivältä jokaisesta potilaasta, joka kulkutautien leviämisen ehkäisemisestä annetun lain nojalla otetaan sairaalaan.

Lääkärihenkilökuntaan kuuluu:

- 1 ylilääkäri, joka ei asu sairaalassa,
- 2 alilääkäriä, joka on asetettu 5 vuodeksi,
- 1 assistenttilääkäri, joka on asetettu vuodeksi,

joiden lisäksi on 3 lääketieteenkandidaattia, oikeutettua lääkäriä, joiden pitää ennen virkatutkinnon suorittamista olla palvellut kulkutautisairaalassa. Nämä asetetaan 3 kuukauden ajaksi kukin ja palkka lasketaan 500 kruunun mukaan vuodessa.

Lisäksi on moniaita kandidaatteja ylimääräisellä palkkasäännöllä (tammikuun 18 päivänä 1913 palveli sairaalassa 4 kandidaattia potilasluvun ollessa 300).

Sairaanhoitohenkilökuntaan kuuluu: 3 ylihoitajataarta tulirokko-, kurkkumätä- sekä muunlaatuisten kulkutautien osastolla, yksi kullakin. Näiden kunkin alaisena on 7 apulaishoitajataarta sekä vaihteleva määrä oppilaita, tavallisesti useampia kuin apulaishoitajattaria. Yöhoitajattaria ja siivoojattaria ei ole.

Tilivuoden $\frac{1}{4}$ 1913— $\frac{31}{3}$ 1914 menoarvio osottaa loppusumman kr. 429,275: 78, josta määrästä on palkkoihin varattu kr. 129,172: 45 ja ruokaan kr. 120,261: 40. Mainittava kuitenkin lienee, että menosääntöön on pantu eriä semmoisia kuin rakennusten kunnossapito, teknilliset laitokset ja istutukset, yhteensä kr. 22,531: —, veroja kr. 8,554: 08 y. m.

Tulot on laskettu 255,756 kruunuksi, josta määrästä on sekä valtion että yksityisten suorittamaa sairaanhoitokorvausta 250,000 kr. Kunnan välittömät kustannukset ovat siis ainoastaan kr. 173,519: 78.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että sairaalan menot oli tilivuonna 1911—1912 laskettu 416,453 kruunuksi 83 äyriksi, mutta todellisuudessa oli menoja kr. 63,290: 53 yli tuon määrän. Lasketut tulot olivat kr. 216,820: 54, mutta nousivat tilien mukaan 325,029: 13 kruunuun, josta määrästä oli yksityisille annetun sairaanhoidon korvausta kr. 12,784: 85 ja valtioapua 303,555 kr. Kunnan kustannukset oli laskettu 199,633: 29 kruunuksi, mutta olivat tilien mukaan ainoastaan kr. 154,715: 23

Tilivuonna 1912—13 on kunnalla laskettu olevan sairaalasta kustannuksia kr. 137,294: 05.

Yleisarvosteluna niistä Ruotsin kulkutautisairaaloista, joissa allekirjoittaneet kävivät, lienee lausuttava, että niissä on suhteellisesti melko paljon vähemmän vakinaisesti asetettua sekä lääkäri- että muuta henkilökuntaa kuin mitä Helsingin kulkutautisairaalaan on ehdotettu. Syyt tähän ovat moninaiset. Muutamat niistä käynevät selville siitä, mitä edellä on kerrottu meidän tutkimistamme sairaaloista. Erityisesti lienee huomautettava, että yksityisille virkailijoille, varsinkin hoitajattarille, asetetaan tuntuvasti suurempia vaatimuksia kuin mitä Helsingissä on laita. Siinä kohden huomautettakoon Tukholmassa käytäntöön otetusta järjestyksestä että yksityisten osastonhoitajatararten on jaettava tehtävät alaisensa henkilökunnan kesken. Alemman hoitohenkilökunnan tehtäviin niinkään kuuluu toimia, niinkuin yöpäivystys ja siivoaminen, joita varten Helsingin kunnallisissa sairaaloissa on eri henkilöt.

Lisäksi lienee huomattava, että eräät toimet on yhdistetty saman henkilön hoitettaviksi, esimerkiksi Tukholmassa ensimmäisen koneenkäyttäjän ja desinfisioitsijan, Malmössä ylihoitajattaren ja toimitsijan, jota paitsi Ruotsin kulkutautisairaaloissa ei ensinkään ole eräitä sellaisia toimihenkilöitä, joita on ehdotettu asetettaviksi Helsingin kulkutautisairaalaan ja jommoisia ovat ovenvartija ja leipojattaret, jota paitsi keittiöpalvelijaston, renkien y. m. lukua on käytännöllisellä töiden järjestelyllä voitu tuntuvasti supistaa.

Lopuksi mainittakoon, että Ruotsin kulkutautisairaaloissa on runsaat määrärahat ylimääräisen sairaanhoitohenkilökunnan hankkimiseksi kulloinkin tarpeen mukaan, mutta tässä kuitenkin lienee huomattava, että Ruotsissa todennäköisesti on paljon parempaa tilaisuutta sairaanhoitajatararten saamiseen tarpeen vaatiessa kuin Suomessa.

Ruuan, lääkkeiden, polttoaineiden y. m. s. kustannuksiin nähden lienee huomattava, että ne verraten hyvin käyvät yhteen täläläisen kulkutautisairaalaan menosääntöihin ehdotettujen vastaavain eräin kansa, mutta että nekin, varsinkin ensinmainittu erä, on erikoisilla toimenpiteillä saatu tuntuvasti supistumaan.

Helsingissä, helmikuun 5 päivänä 1913.

Ernst Ehrnrooth.

K. Rein.

HELSINGIN
TERVEYDENHOITOLAUTA-
KUNTA.

Helsingissä,

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

jouluk. 12 p:nä 1912.

N:o 248.

Lautakunta saa täten kunnioittaen anoa, että Kaupunginvaltuusto hyväksyisi ja vahvistettavaksi esittäisi alempana esitetyn, vastaisessa kulkutautisairaалassa kannettavain sairasmaksujen taksan:

Helsingissä sairastuneilta henkilöiltä:

yleisessä salissa, ei mitään maksua;

yksivuoteisessa yksityishuoneessa, 5 markkaa;

kaksi- tai kolmivuoteisessa yksityishuoneessa, 3 markkaa;

sairaан omaiselta, joka ylilääkärin suostumuksella on päässyt sairaalaan:

yleisessä salissa, 2 markkaa;

yksityishuoneessa, 8 markkaa;

henkilöiltä, jotka ovat sairastuneet toisella paikkakunnalla ja joilla ei ole asuntoaan Helsingissä eikä siis myöskään oikeutta saada sairaanhoitoa kunnan sairaalassa:

yleisessä salissa, 5 markkaa;

yksityishuoneessa, 10 markkaa.

Edellä olevan ehdotuksensa on Lautakunta laatinut sen edellytyksen pohjalla, että epäilemättä olisi terveydenhoitokannalta edullisinta, että mahdollisimman monta kaupungissa kulkutauteihin sairastunutta henkilöä, olivatpa he täältä kotoisin tai ei, viipymättä otetaan kulkutautisairaalaan, sillä ainoastaan siten käy mahdolliseksi ehkäistä tartunnan leviämistä sairaista terveisiin.

Kun suurin osa kulkutauteihin sairastuneista on varattomia tai varsin vähävaraisia henkilöjä, jotka tuskin voivat suorittaa sairaalamaksua ja sentähden koettavat välttää sairaanhoitoa, jos siitä on maksettava, sekä sitä paitsi jotkut, vaikka tosin harvalukuiset potilaat ovat niin lievästi sairaita, etteivät he omalta osaltaan oikeastaan tarvitse sairaala- hoitoa, mutta heidät kuitenkin vaarallisina tartuntalähteinä on sijoitettava sairaalaan, on Lautakunta ollut sitä mieltä, ettei näiltä olisi kannettava sairaalamaksua heidän ollessaan sijoitettuina yleiseen saliin. Sitä vastoin näyttää kohtuulliselta, että kaikkien niiden, jotka haluavat nauttia suurempaa mukavuutta kuin heille on tarjona yleisessä salissa ja sentähden vaativat saadakseen sairassijan yksityishuoneessa, myös on tästä suoritettava niin runsas maksu, että se ainakin osittain korvaa kaupungin omat kustannukset.

Niinikään näyttää täysin oikeutetulta, että henkilöjen, jotka eivät ole täällä sairastuneet ja joilla ei myöskään ole täällä asuntoaan eikä siis oikeutta saada sairaanhoitoa

kunnan kustannuksella, mutta jotka kuitenkin syystä tahi toisesta ovat sairaina saapuneet tänne eikä heiltä ole voitu evätä sijaa sairaalassa, on tästä suoritettava jonkin verran korkeampi maksu.

Mitä Lautakunnan puoltamaan, yhteisissä saleissa annettavaan maksuttomaan hoitoon tulee, on kaksi Lautakunnan jäsentä ollut siitä eri mieltä, katsoen että yleiseen saliin otetuilta henkilöiltä, elleivät ole varattomia, olisi kannettava maksua esimerkiksi 1 markka 30 penniä aikuiselta ja puolet tuosta määrästä 15 vuotta nuoremmilta lapsilta.

Mitä vihdoin tulee maksuihin, joita Lautakunnan ehdotuksen mukaan olisi kannettava sellaisilta sairaiden omaisilta, joille, vaikkei heidän läsnäolonsa ole sairaiden hoitoa varten tarpeellinen, sairaalan ylilääkäri kuitenkin, kun tilaa on, harkinnan mukaan on myöntänyt oikeuden päästä sairaalaan ollakseen sairaiden omaistensa parissa, on Lautakunta katsonut että heidän ainoastaan tulisi, paitsi sijamaksua, suorittaa likimain ruuan hintaa vastaava korvaus.

Terveystenhoitolautakunnan puolesta:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.